

Auditoria Ambiental d'El Verger

OCTUBRE 2004

Memòria informativa

M.I. Ajuntament d El Verger

Auditoria Ambiental d'El Verger

Memòria informativa

EQUIP DE L'ESTUDI:

Noa Bas i Costa
Teresa de la Cruz Jordà

educació, serveis i comunicació **ambiental**

índex

1.-	Presentació	2
2.-	Situació dels factors d'estudi	
2.1.-	Descripció del Medi Físic i Biològic	
2.1.1.-	Geologia	4
2.1.2.-	Climatologia	4
2.1.3.-	Hidrografia	5
2.1.4.-	Edafologia	6
2.1.5.-	Vegetació	6
2.1.6.-	Fauna	7
2.1.7.-	Paisatge	7
2.2.-	Aspectes Socials	
2.2.1.-	Demografia	8
2.2.2.-	Educació i Cultura	8
2.2.3.-	Serveis Socials Municipals	8
2.3.-	Aspectes Socioeconòmics	
2.3.1.-	Sectors Econòmics	9
2.3.2.-	Mercat Laboral	10
2.3.3.-	Anàlisi del Planejament Municipal	11
2.4.-	Aspectes Ambientals	
2.4.1.-	Atmosfera	12
2.4.2.-	Aigua	13
2.4.3.-	Residus	14
2.4.4.-	Soroll	16
2.5.-	Gestió Ambiental	
2.5.1.-	Protecció del Medi Natural	16
2.5.2.-	Campanyes Ambientals	16
3.-	Proposta de Línies Futures d'Actuació i de Mesures Correctores	18

PRESENTACIÓ

La Corporació Local de El Verger va assumir el seu compromís amb els principis del Desenvolupament Sostenible l'any 2004 amb la signatura de la Carta d'Aalborg, document de reconeixement de la problemàtica socioecològica i fórmula d'acció.

La concreció d'este compromís es materialitza en la implementació d'un procés d'Agenda 21 Local, del qual un primer pas resulta l'elaboració del diagnòstic municipal, un estudi de la situació preliminar al procés d'A21L.

Amb el Diagnòstic o Auditoria Ambiental de El Verger es pretén establir les bases des d'on eixiran les iniciatives participatives pròpies de la dinàmica d'A21L i els indicadors que marcaran la trajectòria municipal cap a situacions de major sostenibilitat social, cultural, econòmica i ambiental. Es conforma gràcies al conjunt d'estudis, anàlisis i propostes d'actuació i seguiment que abasten l'estat mediambiental en tot l'àmbit territorial de El Verger.

Els seus objectius han sigut:

- § Conèixer l'estat mediambiental del territori municipal de El Verger per poder definir una correcta política socioambiental i econòmica que faça possible un model de desenvolupament sostenible.
- § Identificar aquelles incidències mediambientals que afecten l'Entitat Local amb l'objectiu d'esmenar-les.
- § Conèixer la normativa concordant existent i aplicable als àmbits d'estudi i el seu compliment.
- § Facilitar la implantació dels sistemes de participació ciutadana i marcar el punt de partida pel desenvolupament i aplicació de l'Agenda 21 Local.

La metodologia que es va seguir en la seua elaboració es desglossa en tres fases clarament diferenciades.

- § Primera fase: la recollida de la informació bàsica sobre el municipi, el seu marc físic, biològic, socioeconòmic i urbanístic, el coneixement del seu teixit associatiu i la gestió ambiental que es du a terme. Es va fer una recerca de les

dades disponibles en les diverses administracions que actuen a l'àmbit territorial del municipi, aixina com un intens treball de camp per a poder complementar la informació obtinguda.

§ Segona fase: anàlisi de la situació municipal i diagnòstic per cadascun dels factors ambientals i elements estructurals principals. En base a la interrelació dels diversos factors analitzats i integració de les conclusions extretes, es defineixen de forma prioritzada un seguit de línies d'actuació.

§ Tercera fase: establiment de les línies estratègiques per cadascun dels factors ambientals i elements estructurals. Es concreten les actuacions necessàries, se n'exposen els objectius i es defineix la seua prioritat.

L'Auditoria Ambiental de El Verger es va dur a cap durant els mesos de juny, juliol i Setembre de 2004, entregant-se el document resultant a l'octubre del mateix any. El present informe vol reflectir els resultats d'esta auditoria i les seues actuacions més rellevants, amb l'objectiu principal d'informar la població en general i a altres administracions en particular.

L'equip de l'estudi encarregat ha estat coordinat per Teresa de la Cruz Jordà i Noa Bas i Costa, de l'empresa **Hèlix** la qual té el seu principal àmbit de treball en l'educació, serveis i comunicació social i ambiental.

SITUACIÓ DELS FACTORS D'ESTUDI

Els àmbits d'estudi de l'Auditoria Ambiental de El Verger per a la seua caracterització s'han mogut al voltant dels eixos principals referents al medi físic i biològic, societat i economia i els ambientals. La situació actual dels mateixos es resumeixen a continuació.

Descripció del medi físic i biològic

Geologia

La tectònica del territori de El Verger pertany a les zones externes de la serralada Bètica i, dins d'esta, a l'anomenat sistema Prebètic.

La geomorfologia de la zona és fonamentalment plana, degut que és una zona al·luvial. A l'Oest del terme municipal es troba la Serra de Segaria, d'orientació SO-NE, la qual és un sinclinal format per materials del Miocè i del Cretàcic.

La major part del terme és una planura costanera formada per dipòsits quaternaris, travessada pel riu Girona. Els materials que afloren dins del terme municipal tenen edats compreses entre el Cretàcic superior i el Quaternari, d'entre 90 i 2 milions d'anys

Climatologia

La comarca de la Marina Alta es caracteritza fortament pel clima mediterrani i reflexa la compartimentació climàtica de la província d'Alacant, un autèntic mosaic de varietats climàtiques per la convergència de factors i influències de naturalesa variada. La major diferència entre la part litoral de la província i la interior és la precipitació.

La característica principal del clima mediterrani és l'accentuada sequera estival i l'alternança de les situacions anticiclòniques i irrupcions de fronts i borrasques a la tardor, hivern i primavera. El relleu exerceix de barrera cap altres comarques de l'interior front els vents del Nord-est, els més freqüents en estos temporals, tot presentant el conjunt del territori comarcal un màxim estacional de precipitacions durant la tardor i, seguit en importància quantitativa, l'hivern i en menor mesura, la primavera. L'estiu, al contrari, representa un període d'intensa aridesa i el qual comença a finals de primavera i dura fins agost en la part interior de la comarca, però que s'allarga fins setembre en la part litoral.

La torrencialitat de les pluges, altra característica climàtica mediterrània, es dona per la conjugació de factors de naturalesa atmosfèrica i obeeix principalment a situacions de gota freda que es produeixen al final de l'estiu i principis de la tardor.

En general, la comarca ve caracteritzada per un suau règim tèrmic degut a la proximitat de la mar. Les temperatures mitjanes anuals solen estar al voltant dels 16-18°C, amb mínims al gener i màxims al juliol.

El nombre total d'hores de sol anuals té un valor mitjà que oscil·la entre 2.650 i 2.750.

La humitat relativa mitjana anual es manté entre el 66.5% i el 67%

Hidrografia

En el terme municipal del Verger les corrents fluvials són inexistents, a l'igual que en la resta de la comarca de la Marina Alta, en tant en quant no existeix una permanència del cabal hídic, ja que aquest apareix i desapareix en funció del règim pluviomètric. Els cursos existents s'assimilen a les Rambles Mediterrànies de règim intermitent i torrencial. El volum d'aigua en el terme es troba en nivells subterranis.

La hidrografia superficial la componen el riu Girona (amb règim enterament torrencial, amb una marcada irregularitat), el Barranc de Portelles i la Marjal de Pego-Oliva, Parc Natural; mentre que la subterrània la conformen l'aqüífer del Girona, el de la Plana de Gandia-Dénia.

Este últim aqüífer és el que subministra l'aigua de consum i presenta una gran part dels pous amb salinització. Aquesta salinització augmenta a l'apropar-se a la costa i, a l'inrevés, disminueix cap a l'interior, tot arribant fins i tot a no presentar vestigis de salinitat en algunes zones de Pedreguer. Els estudis i càlculs teòrics realitzats indiquen que la falca de l'aigua de la mar hauria de penetrar uns 350 metres terra endins en la zona més occidental, no passant dels 70 m. en la resta. La realitat és molt diferent, ja que l'ús abusiu de l'aqüífer que es realitza en esta zona fa que a 3.500m de la línia de costa es troben salinitzats els pous com els de la Mare de Déu del Miracle

Respecte la contaminació per intrusió marina, al marge esquerre del Girona es dona un important deteriorament en la qualitat del riu durant els mesos d'estiu i l'hivern. El marge

dret pateix una elevada concentració de clorurs a l'estiu, però en períodes hivernals pot arribar a tindre 200-300 mg de clorur per litre.

Pel que fa a la contaminació per activitats agrícoles, es dona un elevat contingut en nitrats i a vegades, de fosfat. El marge dret del Girona és el menys afectat.

Edafologia

La caracterització dels sòls del terme municipal del Verger, en base a la classificació de la Soil Taxonomy, inclou els següents tipus: Entisòls, inceptisòls i alfisòls.

Vegetació

La vegetació present al terme municipal de El Verger pertany al subsector Alcoiano-Diànic on la vegetació potencial és el carrascar (*Rubio-Quercetum rotundifoliae*), enriquida amb fleixos quan l'ombroclima és almenys subhumit.

Els hàbitats naturals del terme municipal del Verger es troben molt alterats a causa de la pressió antròpica creixent que pateix el territori. La desforestació i el canvi d'usos del sòl han degradat les sèries de vegetació potencial fins les seues etapes de substitució, en el millor dels casos, i en les zones amb major pressió han desaparegut hàbitats naturals propis. Estos fets condicionen la vida natural, fent que moltes de les varietats de la flora es troben en dificultats molt series de pervivència i causant l'empobriment de la fauna quan a nombre d'espècies, si la comparem amb èpoques passades.

La cobertura vegetal actual del terme municipal del Verger està formada, en la major part del terme, per cultius de regadiu, relegant les etapes més properes a la vegetació potencial a les zones amb menys influència humana de la Serra de Segària. El cultiu és una font de recursos per la fauna que sobreviu en la zona, però també es troba amenaçat per la poca rendibilitat de l'activitat agrària i la tendència urbanística del municipi.

En el terme del Verger es troben alguns representats de flora protegida, entre els que es poden anomenar els següents:

- *Carduncellus dianius* Card Sant

Estat legal: Catàleg Nacional. Interès especial.

- *Dictamnus hispanicus* Timó real

Estat legal: Orde de protecció.

- *Fraxinus ornus* Fleix valencià

Estat legal: Orde de protecció.

- *Hippocrepis valentina* Ferradura de cingle

Estat legal: Orde de protecció.

Representants d'estos taxons poden trobar-se en la Serra de Segaria, posant de rellevància la importància de conservar els seus hàbitats per garantir la seua protecció.

Fauna

Els impactes a què ha de fer front la fauna són molts i alguns d'ells són irreversibles, com és la desaparició d'hàbitats naturals, la urbanització i la construcció de barreres artificials, tot causant la disminució de l'espai disponible i dels corredors ecològics per les poblacions. Altres impactes, que es poden corregir amb una bona prevenció i control, són l'enverinament per plaguicides, que pareix ser una de les causes que ha fet disminuir les poblacions en la zona d'estudi, la introducció d'espècies exòtiques, que cada vegada és més freqüent, i la mort en carreteres o per electrocució amb els cables elèctrics.

Cal adoptar una sèrie de mesures per protegir els hàbitats naturals i conservar la biodiversitat de la zona i la permanència de recursos naturals en el temps.

Paisatge

El paisatge d'El Verger està prou degradat, principalment la zona plana, on està el nucli urbà, les urbanitzacions recents, una major densitat de cases disperses i la xarxa de comunicació. Esta zona presenta nombrosos elements discordants que trenquen l'hegemonia del paisatge i li resten qualitat. En la zona més interna del terme, on estan els relleus més pronunciats, el paisatge té un nivell de naturalitat major però també hi ha algun element impactant. Per recuperar i/o augmentar la qualitat paisatgística es poden fer algunes actuacions, com plantar pantalles de vegetació per tapar els elements que més impacten, o restaurar algunes zones com l'àrea d'extracció d'àrids de Segaria.

Aspectes socials

Demografia

S'observa que la població de El Verger té una clara tendència a l'envelliment, possiblement esmenada per les ones d'immigració que arriben al municipi des fa pocs anys. Esta és una tendència que es presenta igual no només a la comarca i la província, sinó que també a nivell autonòmic i fins i tot nacional. La immigració arribada a les nostres terres ajuda a pal·liar els efectes demogràfics de la baixada de la natalitat, ocupar vacants laborals en feines estacionals i poc especialitzades (especialment en els subsectors de la construcció i serveis col·laterals al turisme) i que, la major part de les voltes, la població autòctona no vol desenvolupar. Este últim factor ha estat primordial en l'establiment de grans quantitats de persones immigrants forçades (per distingir-les de les que vénen a passar la jubilació en una segona residència), assentades de manera diferencial i majoritària en terres valencianes, en contrast amb altres territoris espanyols.

En l'últim cens efectuat a l'octubre de 2004, la població total habitant de El Verger ascendia a 4664 habitants, dels que més del 20%, unes 820 persones, són immigrants. El major grup ètnic nouvingut al municipi correspon a l'Europa Occidental (persones majors amb segona residència on passar la jubilació) i, per ordre decreixent continuen Amèrica del Sud, Àfrica, Europa oriental, Centre Amèrica i Àsia (segurament immigrants forçats per la situació socioeconòmica dels seus països d'orige).

Educació i Cultura

Pel que fa a l'educació i la cultura, el municipi del Verger és marcadament deficitari en infraestructures i oferta de serveis culturals, el que pot resultar en cert sentit, normal en una població de poc més de quatre mil habitants. També cal tindre en compte que l'educació, en gran mesura, no és competència dels agents locals.

És per això que iniciatives d'orige supramunicipal, d'esforços units en interessos mancomunats, rendabilitza les iniciatives que individualment podrien resultar inviables.

Serveis Socials Municipals

Pel que respecta a la immigració i els Serveis Socials, tot i el positiu d'este departament, es dóna una gran mancança de programes específics per a este col·lectiu, el qual representa més del 16% de les demandes de prestació de serveis, el major col·lectiu demandant per darrere dels minusvàlids. Per mancances, caldria remarcar també la

inexistència de programes d'emergència social encarades a les ajudes per als menjadors escolars, d'albergs i habitatges tutelats.

Amb els programes de Serveis Socials, tot i les mancances, es dona un tracte permenoritzat, individualitzat, amb un seguiment continuat. La població atesa és més de la meitat de la població total, amb més de 1600 activitats gestionades.

Es proposen mesures d'enfortiment de lligams entre cultures, de coneixement i acceptació, basades en comunicació, tallers i encontres d'intercanvi. Caldria també incorporar algun servei d'atenció permenoritzada a l'immigrant a nivell local.

L'oferta sanitària en quant a dotacions i infraestructures també sembla escassa, malgrat la població menuda. De totes maneres, sembla que la gent estiga acostumada, per tradició, a anar a Dénia a l'hospital o visitar el metge especialista. La proximitat i la carretera nacional 332, faciliten la tendència.

Aspectes socioeconòmics

Sectors Econòmics

Els sectors econòmics més importants del Verger són el de la construcció i el de serveis. El sector serveis conta amb un major nombre d'empreses, però el sector de la construcció és el que major nombre de treballadors contractats té, un percentatge del 47 %. Els sector de la construcció, junt amb el de serveis, ocupa al voltant del 80% de la població vergerenca.

Per sectors, la presència d'empreses al Verger és d'un 52% en quant als serveis, un 39% referents a la construcció i un 9% d'indústries. L'elevada proporció d'empreses de serveis es deu als comerços menuts que trobem al municipi, nombrosos però que donen ocupació a pocs treballadors.

El sector agrari ha patit un important recés en les últimes dècades i la previsió de futur és que continue retrocedint. En l'activitat agrària els salaris són cada vegada més baixos, la comercialització del producte és cada vegada més difícil i la competència fa baixar els preus pels productors. A més l'impuls de la construcció i augment del preu del terreny per urbanitzar provoca l'abandó dels cultius i seua venda.

La indústria també ha patit una caiguda important i la major part de les empreses que queden es dediquen a materials de la construcció. En els últims tretze anys el nombre d'indústries ha disminuït en 27, de les 33 anteriors, i el sector industrial està cada vegada menys diversificat.

L'economia del Verger està centrada en la construcció i s'exposa a patir algun episodi de crisi si la demanda de vivendes deixa de créixer i es deté el boom urbanístic actual.

El turisme en El Verger no està desenvolupat, però sí la construcció com únic objectiu d'implantació turística. Les vivendes de les urbanitzacions noves del municipi es venen o es lloguen a turistes o residents forasters, però el poble no viu del turisme, sinó de l'explotació urbanística.

Les persones que fan ús d'estes vivendes freqüenten els pobles costaners veïns que tenen una oferta turística i no deixen beneficis en el comerç i resta de serveis del municipi. Cal fer una oferta turística que implique uns beneficis econòmics pel municipi, diferents dels de la construcció.

Mercat Laboral

Respecte al mercat laboral, la major part de la població treballa en el sector de la construcció, seguit del sector serveis i la indústria, amb uns percentatges del 44, 47 i 9%, respectivament.

L'atur ha baixat en els últims anys, però és major en les dones que en els homes. A l'any 2003, el nombre total d'aturats al municipi era de 49 persones. Encara que ha augmentat el nombre de contractes, la proporció de contractes temporals és molt alta, posant de rellevància la precarietat laboral.

Anàlisi del Planejament Municipal

El Planejament vigent del Verger el constitueixen les normes Subsidiàries aprovades en 1983 i les successives revisions d'estes, l'última de les quals va ser aprovada al febrer de 1993.

El terme municipal del Verger té una superfície de 8 100 000 m², dels quals, 1 152 259 m² tenen la qualificació de sòl urbà, 1 036 465 m² són sòl urbanitzable, i 5 911 276 m², sòl no urbanitzable.

Les determinacions establertes en les àrees aptes per la urbanització es desenvolupen mitjançant els corresponents Plans parcials, els quals engloben un sector delimitat. Els diferents Plans parcials són:

- § Pla Parcial Polígon Industrial. Sector E. Es troba en fase d'execució.
- § Pla Parcial Zona Residencial Nord (1986). Constituït per quatre unitats, una de les quals està consolidada i la resta en fase de planejament.
- § Pla Parcial Boticari I (1989). Consolidat.
- § Pla Parcial Boticari II. Sector D1 (2000). En fase d'execució.
- § Pla Parcial Partida Camaes. Sector D2. (2004). En fase d'execució.
- § Pla Parcial Boticari III. Sector D3. (2002) En fase d'execució.
- § Pla Parcial Partida Salobre. Sector D4. (2004) En fase d'execució.
- § Pla Parcial Partida Bassot. Sector D5 (2004) En fase d'execució.
- § Pla Parcial Partida Barranquer. Sector C (2004) En fase de planejament.

Els Plans parcials Zona Residencial Nord i Boticari I estan planificats en sòl qualificat com Sòl Urbà Ordenat mitjançant Pla Parcial. Els plans parcials dels sectors D1, D2, D3, D4, D5 i C ocupen 510 560 m² de Sòl urbanitzable de baixa densitat, dels 776 181 m² amb esta qualificació. En el període de 4 anys, del 2000 al 2004, s'ha aprovat la planificació del 66 % del sòl disponible urbanitzable de baixa densitat. Si es continua urbanitzant a este ritme, en tres o quatre anys es pot planificar i urbanitzar tot el sòl disponible del terme municipal.

Considerant que la construcció és un dels pilars més importants de l'economia local, la urbanització de tot el sòl disponible del municipi posa en perill la disponibilitat de recursos i, per tant, l'economia futura.

Es corre el risc d'explotar tot el recurs sòl amb la urbanització, d'eliminar tots els usos tradicionals i impedir el desenvolupament d'altres alternatives que impliquen un creixement urbanístic planificat a llarg termini.

El creixement urbanístic no porta associat l'equivalent creixement d'infraestructures, serveis i equipaments públics necessaris. Les noves urbanitzacions estan destinades a segona vivenda unifamiliar i, com a resultat, hi ha un increment estacional de la població amb l'augment corresponent de la demanda d'infraestructures, serveis, equipaments públics i recursos, no prevista en la fase de planificació. La població potencial estacional, si s'executen tots els plans parcials, superaria el doble de l'actual, i cal tenir en compte les necessitats associades d'este increment poblacional.

Respecte a les comunicacions, actualment hi ha dos projectes de xarxes de comunicació que afecten al terme municipal del Verger: la Variant Ondara-Verger de la carretera N-332 i la Connexió Ferroviària entre Oliva i Dénia. Ambdós projectes impliquen importants actuacions al terme municipal del Verger i estan sotmesos a l'Avaluació d'Impacte Ambiental per part de l'Administració Autonòmica.

Aspectes ambientals

Atmosfera

Per a la determinació de l'estat atmosfèric del municipi s'han pres les dades de l'estació de control atmosfèric de Gandia, donada la inexistència al Verger. S'han analitzat les dades corresponents als contaminants: diòxids de sofre i nitrogen, monòxids de carboni i nitrogen, òxids de nitrogen totals, ozó, partícules en suspensió totals i plom.

Cal tindre en compte la relativa significància dels resultats, per estar obtinguts en un altre emplaçament que no l'objecte d'estudi i de característiques diferents a les de El Verger.

En la sèrie temporal estudiada, 1995 a 2004 bàsicament, les concentracions presents en l'atmosfera compleixen la normativa pel que fa a diòxid de sofre, monòxid de carboni i plom. Els nivells troposfèrics d'ozó ratllen els límits establerts per a la protecció de la salut humana. Pel que fa a partícules en suspensió i òxids de nitrogen, s'han superat en diverses ocasions els Valors Límit establerts.

A nivell administratiu, no suposa cap problema, ja que la major part dels decrets que ho regulen no entraran en vigor fins l'any 2010.

Cal mencionar que el Reial Decret 1073/2002 sobre l'avaluació i gestió de la qualitat de l'aire ambient, també fa referència, a banda dels gasos i partícules esmentades, a la presència del benzè en l'atmosfera i el qual no és mesurat per l'estació de Gandia.

Aigua

La proximitat a la mar fa que la intrusió hídrica siga un fenomen més que probable, real, en els aqüífers litorals, però és sobretot la sobreexplotació dels mateixos la que provoca en major magnitud la salinització dels nivells inferiors de l'aigua. Amb l'accelerada que el sector del turisme ha tingut en tota la comarca de la Marina Alta, s'ha donat una contínua sobredemanda de recursos hídrics, en una comarca amb lleugers superàvits inicials d'aigua, inservibles per la difícil disposició espacial i la demanda agrupada en curts espais temporals. La resposta a l'escassetat, més que una vertadera gestió de la demanda ha estat enfocada cap a l'augment de l'oferta, amb el que ha calgut buscar noves fonts de producció d'aigua potable apta per al consum humà i per a les construccions urbanístiques lligades al turisme. I les hem trobades en llocs i qualitats tan increïbles com l'aigua de la mar o de més salada fins i tot.

El volum d'aigua subministrat a la població de El Verger és de més de 428 l/hab/dia, una xifra desorbitada si tenim en compte que segons els oms i altres institucions internacionals es recomanen entre 200-250 l/hab/dia per a suplir totes les necessitats d'una població habitant del "primer món", malgrat és amplament reconegut que el realment necessari són poc més de 100 l/hab/dia. Una causa pot ser l'enorme pèrdua de cabal en la xarxa de distribució, de l'ordre del 60% a l'any 2002. L'actual empresa subministradora d'aigua té previst reduir este percentatge fins a un 44% durant el 2005.

Si fem la comparativa entre la demanda teòrica i la real, per a l'any 2003, es pot observar una gran diferència: 355.600 m³ teòrics front 278.159m³ consumits i dels que 13.759 corresponen a usos únicament municipals. Els 264.364m³ restants són els que s'han perdut per la xarxa.

Caldria enfocar el tema de l'escassetat de l'aigua potable des de la demanda, en lloc de l'oferta, sempre creixent, per a racionalitzar l'ús que se'n fa i la disposició final. Amb simples mesures d'estalvi.

Però el que més ajudaria a reduir els consums d'aigua seria canviar les pautes de comportament. Un simple canvi en les costums diàries pot suposar el qüestionament a la implantació d'una dessaladora per aigües freàtiques, amb el conseqüent estalvi econòmic i ambiental, en termes de costos d'oportunitat.

Com a eina de l'administració pública, seria més que convenient plantejar-se la implantació d'un Pla de Gestió de la Demanda d'Aigua; nombroses experiències en municipis, més grans o menors, corroboren la seua eficàcia: Calvià, Alcobendas, Saragossa, etc. Els estalvis aconseguits són poc menys que increïbles, de l'ordre de milions de litres estalviats en un any.

Per altra banda, seria convenient comprovar l'impacte que tenen les obres hidràuliques en la serra de Segaria. Per una part, les conduccions d'aigua de reg pareixen mal dimensionades ja que es van poder observar grans fuites en l'arqueta de distribució que inundaven el camí d'accés als horts, perdent-se gran quantitat d'aigua bona. Per l'altra, els dipòsits de reg i els quals varen passar Informes d'Impacte Ambiental de manera positiva, haurien de comprovar-se els possibles impactes de les llargues conduccions.

Pel que fa a l'aigua residual, durant els anys 2003 i 2004, es va donar un augment en l'entrada d'aigua del 128%, conseqüència directa de l'augment en el consum d'aigua de consum. La qualitat de l'aigua d'eixida compleix tots els requisits legals.

Residus

La gestió dels residus del municipi del Verger s'està adaptant al Pla Zonal de la zona XV, que desenvolupa el Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana per a les comarques de La Marina Baixa i La Marina Alta. La gestió de residus del municipi va incorporant els avanços del Pla Zonal, però cal continuar treballant per fer algunes millores.

El servei de recollida de residus sòlids urbans es fa mitjançant subcontractació de dues empreses, Camacho Recycling S.L., la qual fa la recollida de vidre, i F.C.C. S.A., que recull la resta de RSU.

La recollida es fa amb una periodicitat diària, excloent diumenges, mentre la recollida d'efectes domèstics es realitza amb una periodicitat setmanal.

Els residus recollits al Verger es porten a l'estació de transferència de Dénia, amb l'excepció dels restes de jardineria i trastos vells o efectes personals, que es destinen a un punt de recollida d'Ondara.

La recollida selectiva de vidre es fa des de l'any 2001, però la recollida selectiva de paper cartró, envasos i piles va començar a principis de 2004.

El nombre d'unitats per fer la recollida selectiva s'ha vist incrementat, però caldria augmentar el nombre dels contenidors de paper i cartró i envasos per posar-los, almenys, en igual nombre que els de vidre, per tenir illes amb tots el tipus de contenidors i facilitar la separació de tots els residus reciclables. A més, la quantitat de contenidors a les zones de nova urbanització és deficitari i seria recomanable augmentar el nombre d'estos.

En el terme municipal es detecten alguns punts d'abocament incontrolat on l'Administració local ha posat cartells informatius de la prohibició de dipositar residus. Tot i així, hi ha residus, com trastos vells i restes d'obra, que cal recollir per netejar estes zones.

Cal avaluar l'evolució de la recollida de residus, la quantitat de cada tipus de residu, la proporció de residus reciclables separats per a tal fi, i la demanda d'unitats de recollida en les diferents zones del terme.

L'Administració Local ha signat un conveni amb l'empresa Reagra S.L. per fer la recollida selectiva d'olis de cuina, per destinar-los a la producció de biodiesel.

En relació als residus d'obres i runes estan gestionats pels propis productors o propietaris, i el seu destí final no està documentant i es desconeix per part de l'Administració Local, aixina que es recomana fer un seguiment d'estos residus per assegurar una gestió adequada i d'acord amb la legislació vigent.

Respecte a la gestió de residus industrials, l'Administració local no té dades i no fa cap seguiment, i és recomanable fer un reconeixement per constatar que les indústries compleixen la legislació ambiental en matèria de residus i vessaments d'aigües al clavegueram municipal.

Soroll

Existeix al municipi una ordenança al respecte que pretén regular la prevenció de la contaminació acústica municipal i que abasta els àmbits de l'emissió de sorolls provinents de vehicles, les activitats sorolloses en la via pública i el comportament ciutadà en la convivència diària.

Pareix que l'ordenança fa el seu efecte en general, en tant en quant l'únic problema acústic reconegut és en relació amb l'oci nocturn i mentre les persones romanen a fora dels locals musicals.

Gestió ambiental

Protecció del Medi Natural

El municipi del Verger compta només amb un Pla d'Emergència i Riscos Ambientals, enfocat únicament al risc d'inundacions, tant fluvials com pluviomètriques, encara que donada la torrencialitat de la zona, estos dos perills se solen donar junts. La motivació per la redacció del Pla ha estat l'experiència patida històricament en quant a inundacions magnífiques i per la poca previsió que es pot tindre amb la torrencialitat de les pluges i avingudes d'aigua.

El Pla existent, datat de 1990, presenta una estructura ben desenvolupada, malgrat el que més importa és el grau d'implantació i assimilació per part dels diferents agents implicats.

Campanyes Ambientals

En la gestió ambiental del medi urbà ens trobem a l'existència de dues iniciatives alentidores, de tall clarament proteccionista: la minimització dels residus urbans respecte el paper i la recollida selectiva i posterior reciclatge del fem de rebuig.

Però malgrat les iniciatives, la veritable voluntat de canvi és el que marca la diferència i si les campanyes anomenades no s'acompanyen de mesures de millora contínua i seguiment, els resultats poden resultar insuficients per les expectatives creades.

PROPOSTA DE LÍNIES FUTURES D'ACTUACIÓ I DE MESURES CORRECTORES

A rel de l'estudi fet amb l'elaboració de l'Auditoria ambiental i les mancances localitzades, es proposen a títol indicatiu una sèrie de mesures correctores. De la mateixa manera, per aquells ítems menys febles s'han proposat un seguit de línies de continuïtat.

Medi físic i biològic.

Problema detectat	Propostes d'actuació
Degradació dels hàbitats naturals.	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de conservació i protecció d'àrees d'elevada importància ambiental - Mesures de conservació de la Serra de Segaria. - Prevenció d'incendis forestals - Pla de disminució de l'ús de plaguicides
Degradació del paisatge	<ul style="list-style-type: none"> • Pla de restauració de la qualitat paisatgística - Plantació de pantalles vegetals - Restauració de la pedrera de Segaria

Aspectes socials

Problema detectat	Propostes d'actuació
Falta d'informació demogràfica	<ul style="list-style-type: none"> • Programa d'estudi de la població - Elaboració d'estadístiques municipals.
Falta de serveis d'atenció a l'immigrant	<ul style="list-style-type: none"> • Programa d'integració d'immigrants - Creació Oficina de l'Immigrant, punt amb informació i assistència específica per este col·lectiu social. - Avaluació de la demanda real d'ajudes

	<ul style="list-style-type: none"> - Resposta a la demanda d'ajudes. - Xerrades, tallers, encontres d'intercanvi amb immigrants
Poca oferta cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de promoció cultural - Creació de la casa de la cultura - Creació d'un organisme/departament de promoció cultural. - Establiment de convenis amb els mitjans de comunicació per la difusió de l'oferta cultural - Setmana de la lectura/setmana cultural
Necessitat d'educar per un desenvolupament sostenible	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formació - informació - Campanyes de sensibilització ambiental. - Comunicació amb conferències i informació a domicili. - Cursos per aplicació de normativa ambiental als diversos sectors econòmics - Implementació de l'Agenda 21 Escolar.

Aspectes socioeconòmics

Problema detectat	Propostes d'actuació
Baixa diversificació de l'economia local	<ul style="list-style-type: none"> • Programa per diversificar l'economia local - Fomentar nous projectes empresarials - Fomentar la creació de productes turístics
Precarietat laboral	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de creació i diversificació de llocs de treball - Projectes d'integració laboral locals - Fomentar la contractació no temporal

Sòl

Problema detectat	Propostes d'actuació
Pèrdua dels usos tradicionals del sòl per recés del sector agrari	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de foment per al manteniment de l'ús agrícola - Implantació de sistemes de qualitat en producció i comercialització agrícola. - Incentivar la producció agrícola tradicional amb la creació de marques, distintius de qualitat, etc. - Fomentar l'agricultura biològica per revaloritzar el producte. - Formació del sector en noves tècniques.
Sobreexplotació del sòl pel creixement urbanístic	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de racionalització d'usos del territori - Disminució del ritme d'urbanització - Planificació de les necessitats d'infraestructures, serveis i equipaments públics. - Fomentar la rehabilitació de vivendes.

Aigua

Problema detectat	Propostes d'actuació
Escassetat i mala qualitat de l'aigua subterrània	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de Gestió de la Demanda d'aigua • Programa d'estalvi d'aigua - Instal·lació de mecanismes d'estalvi en edificis i infraestructures públiques - Instal·lació de mesures d'estalvi en nous edificis (Regulat per normativa municipal) - Foment per l'instal·lació de mecanismes d'estalvi en domicilis particulars i empreses, indústries, etc. - Campanyes d'informació i educació ambiental per la sensibilització social del tema de l'aigua.

	<ul style="list-style-type: none"> - Programa d'ajudes/subvencions compra electrodomèstics eficients.
Gestió inadequada de la salmorra de la planta potabilitzadora	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de millora de la gestió d'aigües residuals - Eliminar el abocament de salmorra al clavegueram municipal. - Millorar el sistema de depuració d'aigües residuals.
Impacte d'obres hidràuliques	<ul style="list-style-type: none"> • Programes de control d'obres i instal·lacions hidràuliques. - Seguiment de les obres d'infraestructura hidràulica. - Correcció d'impactes en el medi per part dels dipòsits i sistema de distribució de l'aigua de reg.

Atmosfera

Problema detectat	Propostes d'actuació
Falta de dades de contaminació atmosfèrica	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de control de contaminació atmosfèrica - Ampliació de les instal·lacions de l'estació meteorològica del terme per registrar pluviometria, règim tèrmic i contaminació.

Residus

Problema detectat	Propostes d'actuació
Falta de dades de contaminació atmosfèrica	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de control de contaminació atmosfèrica - Ampliació de les instal·lacions de l'estació meteorològica del terme per registrar pluviometria, règim tèrmic i contaminació.

Gestió Ambiental

Problema detectat	Propostes d'actuació
Falta de Plans d'emergència	<ul style="list-style-type: none"> • Pla d'emergència Forestal, relatiu als incendis
Insuficiència informativa i documental general, falta de comunicació interdepartamental en l'Ajuntament.	<ul style="list-style-type: none"> • Implantació d'un sistema de gestió de qualitat en l'Ajuntament. - Millora del funcionament intern i del servei als ciutadans.